

Програма „Форуми
во заедницата“

Community
Forums Programme

Programi
"Forume në bashkësi"

ПРОГРАМА „ФОРУМИ ВО ЗАЕДНИЦАТА“

ИНТЕРВЈУ СО
ГРАДОНАЧАЛНИКОТ НА СТУДЕНИЧАНИ

„ФОРУМОТ ЌЕ СТАНЕ ПРАКСА
ПРИ КРЕИРАЊЕ НА БУЏЕТОТ“

ФОРУМОТ ПО СЕСИИ

НАЈАВЕН НОВ ЦИКЛУС
ЗА СЕРТИФИКАЦИЈА НА
МОДЕРАТОРИ

ОПШТИНИТЕ СПОДЕЛИЈА
ИСКУСТВА ОД БУЏЕТСКИОТ ПРОЦЕС

ФОРУМОТ ЌЕ СТАНЕ ПРАКСА ПРИ КРЕИРАЊЕ НА БУЏЕТОТ

1. Општина Студеничани за прв пат го спроведува буџетскиот форумски процес. Кои се Вашите првични искуства од одржувањето на форумот?

- Нашата општина за прв пат го одржува буџетскиот форум. Претходно, спроведувавме проектен форум од којшто произлеже многу важен проект за граѓаните на општина Студеничани. Може да кажам дека првичните искуства од буџетскиот форум се многу позитивни бидејќи граѓаните по прв пат непосредно се информираат за буџетот на општината. Притоа, освен што детално беа информирани за приходите и расходите на општинскиот буџет, имаа можност да дадат свои предлози за буџетот на општината.

2. Дали Ви помогна буџетскиот форум во утврдување на стратешките

и развојните приоритети на општината?

- Секако дека ни помогна во одредувањето на приоритетите на развојните програми и воопшто на стратегијата на општината. Откако граѓаните со нивните предлози директно се вклучија во одредувањето на стратегијата на општината и развојните програми на општинскиот буџет, беше полесно општината да ги дефинира овие приоритети.

3. Дали и колку е подготвена локалната власт транспарентно и отчетно да одговори на барањата на граѓаните?

- Ние, како општина, секогаш сме правеле напори да бидеме транспарентни и граѓаните да ги вклучиме во одлучувањето за проекти и активности коишто се однесуваат на нивните потреби. Неформално, и пред да организираме буџетски форум, секогаш сме се труделе да го добиеме мислењето на граѓаните на средбите што ги остваруваме. Исто така, целта беше и да им дадеме отчет за работата што ја вршиме. Сепак, со организирање на форумите добивме посебно искуство коешто е многу плодно и се надеваме дека во иднина овој вид на организирање форуми ќе стане пракса за нашата општина.

„Првичните искуства од организирањето на форумот се многу позитивни бидејќи граѓаните, по прв пат, непосредно се информираат за буџетот на општината“, изјави градоначалникот на Студеничани, г. Садики

ФОРУМОТ ПО СЕСИИ

Форумскиот буџетски процес во 10-те општини што беа избрани во рамките на новата фаза од програмата „Форуми во заедницата“, во текот на месеците декември, јануари и февруари, продолжи со своите активности. Две општини (Кавадарци и Студеничани) одржаа три форумски сесии (3., 4. и 5. сесија), седум општини (Новаци, Крива Паланка, Илинден, Кичево, Струмица, Радовиш и Гостивар) одржаа две форумски сесии (4. и 5. сесија), а една општина (Маврово и Ростуше) одржа една (5.) форумска сесија.

Програмата ЛЕР – приоритетна за жителите на Кавадарци

Општина Кавадарци, во декември минатата година, одржа три форумски сесии, на 1., на 5. и на 16. декември, во чии рамки се дискутираше за пет буџетски програми: Патна инфраструктура; Урбанистичко планирање; ЛЕР; Образование; Култура. Сесиите, што ги посетија во просек околу 70 учесници, утврдија околу 30 предлози на граѓаните за тоа како да се трошат буџетските средства на општината. Форумот ги презентира и предлозите на граѓаните за приходи во општинскиот буџет коишто ги разгледуваше работната група меѓу форумските сесии, а се направи и преглед на планираните и реализираните расходи на општината за претходните две години, како и за 2015 година. На петтата форумска сесија, на која се рангираа буџетските програми и се приоритизираа проектите во рамките на буџетот, се утврди проектот за формирање туристичко-информативно биро како приоритет.

Жителите на Студеничани гласаа за програмата „Улици и патишта“

Форумот во Студеничани, во овој период, одржа три форумски сесии (1., 5. и 12. декември) каде со учество на просечно 70 жители на општината, се избраа приоритетни буџетски програми и проекти. Учесниците на форумските сесии дискутираа за три буџетски

програми: Комунални дејности; Изградба, санација и одржување на локалните патишта; Урбанизам. Форумот приоритизираше 22 проекти за реализација од страна на општинската администрација, меѓу кои се вклучени и предлозите на граѓаните дадени на форумскиот процес.

Жителите на Новаци приоритизираа 24 проекти во буџетот за 2015

Општина Новаци, во текот на петтата форумска сесија што се одржаа на 15-ти декември минатата година, ги утврди приоритет-

ните проекти и програми откако претходно, на 1. декември, околу 70 жители дискутираа за четири буџетски програми.

Форумот, на четвртата сесија, ги разгледуваше програмите за „Култура“, за „Спорт и рекреација“, за „Изградба и реконструкција на локални патишта“ и за „Улично осветлување на општината“. Учесниците дадоа околу 30 предлози со цел подобрување на трошењето на буџетските средства при што најголем број предлози беа за програмата „Изградба и реконструкција на локални патишта“. Во текот на петтата форумска сесија, форумот приоритизираше 24 проекти од осум буџетски програми што локалната самоуправа ќе ги испланира во буџетот за 2015 година.

Форумот ги утврди приоритетите во областите на локална инфраструктура, односно изградба на патишта, водоводни системи, канализациски системи, како и други помали проекти.

Крива Паланка приоритизира 30 проекти

Форумот во Крива Паланка, на двете форумски сесии што ги одржа во декември, минатата година, дискутираше на три буџетски програми и приоритизира 30 проекти.

Петтата форумска сесија, што се одржа на 11 декември во присуство на 75 учесници и четвртата форумска сесија што се одржа на 2 декември, во присуство на 71 жител, се однесуваа на дискусии за буџетски расходи од три буџет-

ски програми - за „Урбанистичко планирање“, за „Социјална заштита“ и за „Локален економски развој“, како и за приоритизација на 30 проекти и рангирање на буџетските програми.

Учесниците од секоја работна маса даваа по 20-ина предлози по буџетска програма одделно со цел подобрување на трошењето на буџетските средства. Проектот за изградба на канализациска мрежа на потегот од Центарот за култура до населбата Маневци, беше избран за најприоритетен, а програмите за „Урбанистичко планирање“, за „Уредување на градежното земјиште“ и за „Локален економски развој“ добија најголема поддршка при приоритизирањето по работни маси.

Проекти од повеќе области – приоритет за жителите на Илинден

Неколку проекти од областа на патната инфраструктура, образование, заштита на животната средина, уредување на градежното земјиште, урбанизам, јавна чистота и јавно осветлување, спорт и култура, ги посочија жителите на општина Илинден како приоритетни коишто треба да влезат во буџетот на општина Илинден за 2015 година.

Ова е резултатот од петтата форумска сесија којашто во рамките на програмата „Форуми во заедницата“ се одржа на 17 декември, каде граѓаните гласаа по претселектираните 26 проекти што беа предложени и одбрани од работните групи.

На Форумот, на четвртата форумска сесија што се одржана 4 декември, се дискутирале за четири буџетски програми во присуство на 134 жители на општината. Оваа сесија ги разгледуваше планираните расходи на програмите „Урбанизам“, „Патна инфраструктура“, „Уредување на градежното земјиште“ и за „Образование“, а за секоја од програмите граѓаните даваа свои предлози.

Форумот во Струмица приоритизира 30 проекти

Општина Струмица одржа две форумски сесии – на 4. и на 12. декември, минатата година, во присуство на 100-тина жители на општината. Претставници на локалната самоуправа, вклучително и градоначалникот, ги презентираа и образложуваа буџетските расходи согласно седум развојни програми за 2015 година во процесот на кроење на општинскиот буџет.

На Форумот се дискутирале и согласно конкретните предлози на граѓаните за проекти од областа на месната самоуправа, културни манифестации и творештво, социјална програма, образование, локален економски развој и поддршка на НВО-секторот, заштита на животната средина и спорт и рекреација.

Учесниците на сесиите ги изгласаа приоритетите во рамките на

буџетските програми и проекти – буџетската програма „Изградба на системи за одведување и пречистување на отпадните води“, а приоритизираа 30 проекти за реализација во рамките на општинскиот буџет за наредната година.

Програмата за комунални дејности – приоритет на жителите на Радовиш

Форумот во општина Радовиш, во овој период, одржа две форумски сесии (10-ти и 18-ти декември), во присуство на 105, односно 46 учесници.

Жителите на оваа општина, на четвртата форумска сесија, ги разгледуваа планираните расходи на програмите „Комунални дејности“, „Урбанизам“, „Заштита на животната средина“ и за „Образование“, а за секоја од програмите граѓаните дадоа околу 20 свои предлози.

Учесниците на петтата форумска сесија ја избраа буџетската „Програма за комунални дејности за приоритетна во реализацијата за 2015 година, од вкупно 8 буџетски програми колку што беа ставени за гласање. Форумот приоритизира 20 проекти за реализација од страна на општинските власти за оваа година, меѓу кои се вклучени и предлозите на граѓаните од форумскиот процес.

Програмата за образование – приоритет за граѓаните на општина Гостивар

Вкупно две форумски сесии одржа општина Гостивар во рамките

на форумскиот буџетски процес – на 10-ти и на 18-ти декември, во присуство на 70-ина учесници.

Буџетската програма за образование беше изгласана за приоритет за граѓаните на општина Гостивар, од вкупно 12 развојни програми колку што беа рангирани на петтата форумска сесија, додека 31 проект беше приоритизиран согласно барањата на жителите.

Претходно, на четвртата форумска сесија, граѓаните дискутираа за три буџетски програми – за „Култура“, за „Млади, спорт и рекреација“ и за „Социјална заштита“, а учесниците дадоа околу 59 предлози за тоа како да се трошат буџетските средства согласно потребите на граѓаните за секоја буџетска програма одделно.

Инаку, проектот „Изградба на фекална канализација во неколку населени места и продолжување на канализацијата во населеното место Чајле“ беше изгласан како приоритетен за реализација во 2015 година.

Форумот во Маврово и Ростуше гласаше за програми и проекти

Приоритетни буџетски програми и проекти за 2015 година гласаше форумот во Маврово и Ростуше на петтата форумска сесија што се одржа на 4 декември, во присуство на 56 жители на оваа општина.

Учесниците на форумот ја утврдија буџетската програма „Поправки и одржување на локалните патишта“ да биде приоритет за локалната самоуправа во наредната 2015 година, од вкупно 11 буџетски програми коишто беа на гласање. Вкупно 18 проекти во рамките на буџетските програми коишто општинските власти ги прифатија за реализација за 2015 година беа приоритизирани согласно потребите на жителите на оваа општина.

Последователна сесија во Боговиње и во Брвеница

Шестата, последователна форумска сесија од меѓуопштинскиот форум во Боговиње и во Брвеница, се одржа на 19 декември, минатата година, во Боговиње, во присуство на 72 учесници од двете општини.

На форумот беа презентирани резултатите од проектот „Реконструкција и рехабилитација на патот Жеровјане-Радиовце“, што се спроведуваше неколку месеци. Со реализацијата на проектот, беа изградени 1.950 метри пат со којшто се зголеми безбедноста во сообраќајот и се креираа неопходните услови за локален економски развој и

соработка меѓу двете општини. Градоначалниците и на двете општини, г. Хазби Идризи од Боговиње и г. Енвер Пајазити од Брвеница, уште еднаш ја нагласија важноста од учеството на граѓаните во утврдувањето на локалните приоритети и нивна реализација.

Програмите Образование и Улици и тротоари – најприоритетни за Кичево

Форумот во Кичево, во декември, одржа две форумски сесии – на 4. и 11. декември, во присуство на 68 односно 72 жители на оваа општина.

Буџетските програми Образование и Улици и тротоари беа избрани за најприоритетни во текот на реализацијата на буџетот за 2015 година, а 34 проекти во рамки на осум буџетски програми беа приоритизирани за реализација наредната година. Жителите на оваа општина гласаа за проектите Изградба на канализациска мрежа во село Зајаз Укај, Оградување, паркинзи, посебни места за училишните автобуси и соодветно осветлување кај училиштата, Изградба на водовод во село Колари, и други.

Претходно, на четвртата форумска сесија, граѓаните дискутираа за планираните расходи на програмите за Улици и тротоари, за Спорт и култура, за Социјални работи и за Локален економски развој, а за секоја од програмите граѓаните дадоа 10-тина свои предлози.

НАЈАВЕН НОВ ЦИКЛУС ЗА СЕРТИФИКАЦИЈА НА МОДЕРАТОРИ

Координативна средба со 27 сертифицирани модератори за искуствата од користењето на алатката за граѓанско учество во донесување одлуки „форуми во заедницата“ во општините, се одржа на 24 декември минатата година.

Целта на овој состанок беше да се потенцира натамошната заложба на ЗЕЛС за поддршка на овие професионални лица и нивниот придонес за зајакнување на граѓанското учество во општините, односно да се овозможи преку меѓусебна размена на искуствата, уште повеќе да ги усовршат своите способности за модерирање, заеднички да утврдат решенија за надминување на предизвиците со кои се соочуваат при водењето на сесиите, во правец на обезбедување поголемо учество на населението во донесувањето одлуки што се од значење за заедничкото живеење во локалната заедница.

Присутните беа запознаени и со активностите на ЗЕЛС во однос на натамошното координирање на постојните модератори, но и за идните планови. Беше укажано на потребата за поактивно вклучување во континуираното ажурирање на веб-порталот наменет за модераторите, со пополнување на профилите и со информации за реализираните сесии во општините.

Активностите на ЗЕЛС ќе бидат и во насока на поголема промоција на овој веб-портал, каде е поставен Регистарот на сертифицираните модератори, како единствен извор на општините за избор во ангажирањето професионални лица за форумите. Присутните беа информирани дека во следниот период се размислува за нов циклус на обуки за сертифицирање нови модератори.

Искуствата што ги изнесоа присутните во најголем процент се однесуваа на реализираните сесии во спроведувањето на буџетските форуми во десетте општини, што се поддржани од Швајцарската агенција за развој и соработка СДЦ (SDC). Тие говореа за предизвиците, при што меѓусебно разменија и предлози за нивно посоедно надминување во следниот период.

Претставниците од ЕКФ се генерално задоволни од начинот на кој ангажираните модератори ги реализирале буџетските форуми во 10-те општини. Тие потенцираа

дека добрата подготовка, координацијата со општинскиот тим и со комодераторот се клучните елементи за успешни сесии, коишто секогаш треба да ги имаат предвид модераторите. Беше констатирано дека поголем успех може да дадат форумите „скроени“ според одредени типови на општини, а се дискутираше и за можноста за дополнување на прирачникот „Форуми во заедницата во 11 чекори“. Почести средби на модераторите за размена на искуства и унифицирање на примената на одредени правила, како и практикување меѓусебни посети за следење на сесиите меѓу модераторите и комодераторите, се можности за напредување на целиот процес на „форуми во заедницата“.

На средбата, освен модераторите, присуствуваа и претставници од Единицата за координација на форумите (ЕКФ) и консултантите, Борис Шарковски и Димче Митрески, како и претставници од ЗЕЛС.

ФОРУМОТ ИМ СЛУЖИ НА ПОТРЕБИТЕ НА ГРАЃАНИТЕ

Амбасадорот на Швајцарија, г. Стефано Лазарото, на 5-ти декември минатата година, свечено го отвори проектот во рамките на програмата „Форуми во заедницата“ во општина Студеничани, што се спроведуваше во периодот 2013/2014 година.

Проектот „Реновирање и асфалтирање на улицата бр.2 во село Студеничани“, во вредност од околу 7.600.000 денари, од кои 2.400.000 денари се донација на Швајцарската агенција за развој и соработка

СДЦ (SDC), го избраа жителите на општината за приоритет во подобрување на секојдневното живеење.

„Имам чест што денеска сум со вас и сакам да ви честитам за изборот на овој проект, кој го реализиравте заедно со Швајцарската амбасада. Овој проект не само што ќе им служи на потребите на граѓаните на оваа општина, туку и ќе послужи за поврзување на други општини кои се блиску до изградениот пат“, изјави амбасадорот Лазарото, во обраќањето пред присутните. Тој му се заблагодари на градоначалникот на општина Студеничани, г. Азем Садики, што прифати општината да биде вклучена во програмата „Форуми во заедницата“ и посочи дека целта на учество на граѓаните во форумите е поголема транспарентност на општината кон граѓаните.

Градоначалникот Садики инфор-

мира дека за изградбата и асфалтирањето на патот одлучија граѓаните преку одлуките донесени на сесиите на „Форуми во заедницата“. „Оваа одлука ја почитувавме докрај и направивме сè за да ја реализираме“, додаде градоначалникот Садики.

Форумскиот процес во општина Студеничани го спроведе организацијата Асоцијација за демократски иницијативи (АДИ) од Гостивар.

Третиот циклус од третата фаза на програмата „Форуми во заедницата“ се реализира во 2013/2014 година и опфати 11 општини – Илинден, Шуто Оризари, Кривогаштани, Студеничани, Винаца, Штип, Тетово, Брвеница, Боговиње, Македонска Каменица и Делчево.

СРЕДБА ЗА ВМРЕЖУВАЊЕ ВО СТРУГА

ОПШТИНИТЕ СПОДЕЛИЈА ИСКУСТВА ОД БУЏЕТСКИОТ ПРОЦЕС

Претставници на оперативните групи од 10 општини, вклучително и општинските координатори и претставници на одделенијата за финансии и буџет, учесници во новиот циклус од програмата „Форуми во заедницата“, присуствуваа на средбата за вмрежување што се одржа на 20 и 21 февруари, во хотелот „Дрим“, во Струга.

Околу 70 учесници од Илинден, Студеничани, Гостивар, Струмица, Маврово и Ростуше, Крива Паланка, Радовиш, Кичево, Кавадарци и Новаци, споделуваа искуства од буџетските форумски процеси што се одржуваат во нивните општини во периодот 2014/2015 година.

Средбата имаше за цел размена на искуства и добри практики од спроведувањето на 5-те сесии од буџет-

скиот форумски процес што овие општини самостојно го спроведуваат. Се дискутираше за спецификите на форумскиот процес, во делот на формата и содржината, како и начинот на раководење.

На средбата присуствуваа претставниците на оперативните групи во општините, модераторите и комодераторите на форумските процеси, експерти и претставници на Швајцарската агенција за развој и соработка СДЦ (SDC), на ЗЕЛС и организаторите (Единицата за координација на форумите).

ГРАЃАНИТЕ ЗА ФОРУМОТ

ФОРУМОТ Е ОДЛИЧНО ИСКУСТВО ДА СЕ ЗАПОЗНАЕ БУЏЕТСКИОТ ПРОЦЕС

„Буџетскиот форумски процес би го оценил како извонредна можност, не само да се запознаеме како се трошат општинските пари, туку и да се вклучиме во одлучувањето како ќе се трошат тие пари според приоритет. Ова беше одлично практично искуство одблиску да се запознаам со процесот на буџетирање, изворите на приходи кои се слеваат во општинскиот буџет, расходите по програми и проектни активности и слично. Ја поздравувам и општинската администрација којашто покажа отвореност и имаше трпеливост да ги образложува и објаснува сите наши предлози, што значи дека е подготвена и сака да направи и реализира граѓански буџет“, изјави Димитар Петров-

ски, жител на општина Крива Паланка.

ОПШТИНАТА ГИ ПРИФАТИ НАШИТЕ ПРЕДЛОЗИ

„Имавме предлози и повеќето беа прифатени. Предложивме во Горно Агларци да се направи пешачка патека, да се реконструира училиштето, како и да се постави осветлување во селото. Сите предлози беа прифатени“, изјави Анабела Петковска, жителка на општина Новаци.

ГРАЃАНИТЕ НАЈДОБРО ГИ ЗНААТ ПОТРЕБИТЕ

„Сметам дека целиот форумски процес беше одлично организиран и спроведен и дека граѓаните навистина дадоа голем придонес во

одредувањето на најприоритетните програми и проекти од општинскиот буџет за 2015 година. Никој подобро не ги знае потребите и проблемите на граѓаните, па затоа нивното приоритизирање треба се зема предвид при усвојувањето и извршувањето на буџетот на општината. Се надевам дека добар дел од приоритетите ќе бидат реализирани и сите честитки до општината што се одлучила да ги вклучи граѓаните во креирањето на буџетските програми“, изјави Наталија Милковска, жителка на општина Крива Паланка.

Подготовка на материјал: Единица за координација на форумите во соработка со оперативните групи од сите општини
Дизајн и печат: Аркус; Тираж: 1.990

Програма „Форуми во заедницата“
Community Forums Programme
Programmi “Forumet në bashkësi”

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra